

Taupi enerģiju nākotnei!

Ērgļu arodividusskola vēlas kļūt par videi draudzīgo tehnoloģiju skolu, tas nozīmē, ka īpaša uzmanība tiek pievērsta zaļās domāšanas veicināšanai ne tikai iekšējā vidē, izglītojot audzēkņus un darbiniekus, bet arī ārēji – informējot sabiedrību. Praktiskus padomus par elektroenerģijas izmantošanu sniedz **AS „Latvenergo” Energoefektivitātes centra (EEC) elektroinženieris Andris Spīdāns**, kas sadarbojies ar Ērgļu arodividusskolu konkursa „**Ekomājām- par energoefektīvu un ekoloģisku ēku**” ietvaros.

Kad tika paaugstinātas elektroenerģijas cenas, vairums iedzīvotāju bija sašutuši. Ērgļu arodividusskolā enerģija tiek taupīta, un izrādās, ka ir ļoti daudz progresīvu veidu, kā to darīt.

No padomju laiku ieraduma vannas istabu sildīt ar karsto ūdeni būtu laiks atteikties. Jo mazāk dabas resursu mēs patērēsim, jo ilgākam laikam to pietiks.

Pēc AS „Latvenergo” EEC datiem, visvairāk enerģijas patērē:

- 1) elektriskā apsilde,
- 2) ūdens sildīšana,
- 3) televizors un dators.

Kur pazūd siltums....

- Jo mazāki siltuma zudumi, jo mazāk nepieciešams sildīt, tomēr lielākā daļa ēku, kas būvētas pirms 1990. gada, ir **energoneefektīvas**.
- Lai siltuma atdeve būtu efektīvāka, vēlams vecos radiatorus nomainīt pret jauniem. Ikvienam radiatoru tipam var uzlikt termoregulatoru, lai brīvi varētu regulēt temperatūru. Katrs grāds enerģijas patēriņu palielina par 6%.
- Ieteikums dienas laikā, kad neviena nav mājās, un naktī samazināt temperatūru telpās par 3 – 4 °C. Vēlams apkures temperatūras regulēšanu veikt arī daudzdzīvokļu mājās, kur regulēšana jāveic centralizēti. Tā ietaupītos kopējais siltuma patēriņš.
- Ja apkures sezonā dzīvoklī ir pārāk silts, bet centrālās apkures temperatūru nav iespējams regulēt, efektīvi ir apklāt radiatorus, nevis telpas temperatūru regulēt atverot vaļā logus.
- Teorētiski visi elektriskie sildītāji, tādi kā konvekcijas tipa sildītājs, eļļas radiators, infrosarkano staru sildītājs, sildītājs ar ventilatoru, enerģiju patērē līdzvērtīgi. Tomēr, ja apsildāmā telpa ir ar augstiem griestiem izdevīgāks būs infrosarkano staru sildītājs, ja telpa jāuzsilda pēc iespējas īsākā laikā – sildītājs ar ventilatoru. Jāatceras, ja ēkai ir lieli siltuma zudumi, jebkura apkures iekārta patērēs lielu enerģijas apjomu.
- Siltās grīdas ir efektīvs telpas sildītājs, jo netiek intensīvi apsildīta telpas griestu daļa. Grīdu ieklājot, svarīgi zem tās ieklāt siltumizolācijas slāni. Atcerieties: silto grīdu var sākt lietot tikai pēc mēneša! Ja to darīsiet ātrāk, grīda var sākt plaisāt.

Vai izslēgt ūdens boileri uz nakti?

Mans kaimiņš boileri izslēdz uz nakti. Otrs kaimiņš tur boileri pastāvīgi ieslēgtu.

Diennakts laikā, lai uzturētu nemainīgu ūdens temperatūru tas patērē aptuveni 1 kWh elektroenerģijas. Efektīvāk ir boileri izslēgt, kad siltais ūdens ir iztecināts, un ieslēgt tikai tad, kad atkal siltais ūdens būs vajadzīgs. Jāņem vērā, ka vidēji boileris silst 2-3 stundas. Izslēgt boileri uz nakti ar piesilušu ūdeni ir neefektīvi.

Jāatceras! Lielākais elektroenerģijas pārtēriņš izveidojas gadījumos, kad karsto ūdeni izmanto neefektīvi.

Padomi ūdens lietotājiem

- Tilpuma ūdens sildītājs jeb *boileris* ir jānovieto pēc iespējas tuvāk ūdens izmantošanas vietai, lai samazinātu karstā ūdens cauruļu garumu un līdz ar to siltuma zudumus tajā.
- Reizi gadā jāveic ierīces tehniskā apkope. *Boilera* tvertnē ir magnija anods-pelēks, cilindriskas formas stienis. Tas aizpilda mikroskopiskās plaisas tvertnes keramikas pārklājumā. Ja no magnija anoda ir palikusi tikai metāla serde un tas laicīgi netiek nomainīts, tilpuma ūdens sildītāja iekšējā tvertē var izrūsēt caurumi.
- *Boilera* sildelements reizi gadā būtu jāattīra no kaļķa kārtas, to izņemot no tvertnes un novārot skābā ūdenī.
- Samaziniet ūdens plūsmu jaučējkrānā ar speciālu energoefektīvu jaučējkrāna uzgaļu palīdzību. Neliels ieguldījums, kas lieti var samazināt ūdens patēriņu pat līdz 50%.
- Ideāla ūdens temperatūra boilerī ir ne augstāka par 60°C. Šādi lieki netiek patērēta elektroenerģija un lielākā daļa ūdenī mītošo baktēriju aiziet bojā.
- Mainiet ūdens lietošanas paradumus – netecināt ūdeni bez vajadzības. (Mazgājot traukus zem atvērta jaučējkrāna nevis izlietnē, ielejot noteiktu ūdens daudzumu, lieki tiek izmantots vismaz 30% ūdens)
- Vēlams mazgāties dušā nevis piepildot vannu, tā samazinot elektroenerģijas patēriņu ūdens uzsildīšanai par 70%
- Daudzdzīvokļu mājās, kur siltā ūdens piegādes laiks ir garš, būtu vēlams pieslēgt papildus boileri jeb unificēt sistēmu. Kad plānots patērēt daudz ūdens laikā, izmanto centrālo sistēmu; kad tikai roku mazgāšanai – boilerā sildīto ūdeni.
- Privātajās mājās var veiksmīgi tikt izmantoti kombinētie boileri. Silto ūdeni var iegūt no saules enerģijas ar saules kolektora palīdzību, tomēr ziemā ūdens jāsilda papildus ar elektrību, vai izmantojot siltumenerģiju no ēkas centrālās apkures sistēmas.

Pielipusi TV ekrāniem un datoram

- Atsevišķu televizoru jauda sasniedz 600W, tas ir tikpat cik sešas 100W kvēlspuldzes. Tāpēc, lai varētu izvērtēt cik daudz elektroenerģijas televizors patērē, jāapskata televizora jauda vatos (W). Piemēram, ja televizora jauda ir 150W, tad 10 stundu laikā tas patērēs 1,5 kWh elektroenerģijas
- Ja TV ekrānam ir iespēja regulēt attēla izšķirtspēju, jāreķinās, ka skatoties augstas kvalitātes attēlu, elektroenerģijas patēriņš var palielināties par 20%.
 - Vienā vakarā ieslēgts televizors var patērēt apmēram 1-2 kWh elektrības. Mēnesī tas patērē līdz LVL 5.
 - Televizors nav radio. Bieži cilvēki ieslēdz televizoru fona skaņai – tas nav lietderīgi. Izmantojot radio elektroenerģijas patēriņš būtu par 10 reizēm mazāks
 - Izmantojot datoru fona skaņai un izslēdzot monitoru enerģijas patēriņš samazināsies par 50%.
 - Efektīvāk ikdienā televizoru izslēgt ar pogu, nevis pulti. Ja TV tiek izslēgts tikai ar pulti, mēnesī elektroenerģijas patēriņš var palielināties par 8 kWh.

Kā taupīs Ērgļu arodvidusskolā?

Ir uzsākts Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansētais projekts „Ērgļu arodvidusskolas dienesta viesnīcas un mācību darbnīcu energoefektīva rekonstrukcija ar pasīvo ēku komponentiem” (Nr. KPFI-5/11).

- Siltināšanas procesā tiks panākts augsts ēkas blīvums un uzlikts ap 40cm biezs siltumizolējošā materiāla slānis.
- Telpās visas spuldzes tiks nomainītas uz energoefektīvām (ekonomiskajām).
- Gaisa rekuperācijas sistēma nodrošinās siltumu un kvalitatīvu gaisa apmaiņu ar minimālu enerģijas patēriņu. Sīkāk par to stāstīsim nākamajā rakstā septembrī.
- Logi ar parasto stiklojumu tiks nomainīti uz trīstiklu paketēm.
- Pie gaismas slēdžiem, sanitārajos mezglos un citur jau ir izlikti atgādinājumi par enerģijas taupīšanu.
- Mācīsimies paši un mācīsim citus!

Rakstu sastādīja Inese Olte
Ērgļu arodvidusskola